

Slika zunanščine cerkve.

Iš. Slov. 1927, št. 146, št. 27.

Nekdaj so Ruše slovele bolj kot danes. O prvi ruški cerkvi pripoveduje ruška kronika sledeče: pl. Weissegg sta bila brez otrok. Zaobljubita se, da bosta mesto podrti ex kapelje postavila novo c. l. 900 položili temeljni kamen za c., in l. 905 je bila dograjena. Kip ruške M. so iz stare kapele prenesli v novo c. Prvotna ruška c. je bila gotska, tloris v obliki podolgovatega četverkotnika. Po raznih prezidavan je koncem 17. stol. dobila sedanjo boliko. Vse štiri kapele je dal prizidati župnik Luka Jamnik, l. 1676 križevo, l. 1680 kapelo žal. M. B., l. 1682 kapelo sv. Florijana (v tem času je naselje zelo trpelo zaradi požarov) l. 1697 kapelo sv. Dizma. Zvonik prvotna c. najbrže ni imela. Prizidali so ga l. 1519. Sedanja notranjščina c. je iz l. 1710 oz. 1721. Župnik Štefan Jamnik je dal notranjščino okrasiti s štukaturami in dal obok preslikati. Stukature je izvršil Peter Car, slikarijo Janez Vogl. Slike prikazujejo M. življenje in čednosti. Glavni oltar - barok, dal postaviti l. 1728 župnik Štefan Jamnik. V ladji še dva str. oltarja: umirajoči sv. Jožef in umirajoča sv. Ana, del Janeza Straussa. Na oltarju žal. M. B. se v stekleni kisti nahaja voščen podoba Manca Nep., z ostanki svetnika. Razpelo v Križevi kapeli je um. vrednosti. Križevnik pripoveduje, da je ta križ ob neki povodnji prinesla Drava in ga vrgla na suho. Župnik pl. Licchtenheim, ga je dal prenesti v c. Prižnica iz l. 1724 je dar župnika Pavla Črnogojca Limbuškega župnika.

Na prižnici slike rešitev iz raznih nesreč na priprošnje ruške M.Simbolične slike ob stenah spominjajo na razne obletnice ruške c.L.1444 se je prišel ruški M. poklonit cesar Friderik III.

Slike: pogled na Ruše

vas in ž.c.

veliki oltar v ž.c.

Il.Slov.1930, L.VI, št.39, str.308 - 309.

Slika Mati vedne pomoči, kopija iz 2.pol.19.stol., blizu srede. Prosto posneta, forme v novem koloritu.

Ogled pod streho kaže, da je imela ladja raven strop(lesen). Vse je do vrha ometano, 4 zazidane odprtine(vrhovi) nad obokom v juž. steni, ki si sledijo v enakih presledkih so nedvomno stara okna.

Cerkev ima 2 gotška bogato profilirana portala iz 14.stol. Na njih kult. zgod. zanimivi napisi iz zač.19.stol. v nemščini in slovenščini. Oporniki ob ladji in prezbiteriju. V zunanjsčini vzidan en gotski sklepnik ali podobno, predstavljajoč sv. papeža. Na prezbiteriju nek drug kamen, katerega tema ni prav jasna. "vonik je stal nekdaž ločen od cerkve. Štukatura v prezbiteriju in prvem paru kapel ob slavaloku je nedvomno starejša od štukature v ladji in v ostalih dveh kapelah. Slike na svodu so vse iz enega časa(Vogl) Mnogo fines v posameznostih štukature. Tudi oltarji iz več dob. Zunanjsčina prejšnje c.

ohranjena na več slikah v cerkvi in na eni iz 17.stol. v župnišču. Kapiteli s krilatimi angeljskimi glavicami v prezbiteriju kažejo na drugo p. ol. 17.stol.

Stele, LXXIII, 25.5.1928, str. 19-19²

Na ladji pod streho. Zid je do vrha omatan in zglašen. V sev. in deloma tudi juž. steni se vidijo štirioglate luknje, kjer so ležali tramovi.

Glavni portal je gotski, močno šilast in močno profiliran.

Cerkev barokizirana. Svod banya s stika očimi se od strani vrezanimi kapicami, ves preprežen s štuko ornamentiko rastl. motivov. V kapak v trikotnih delih banya in po sredi svoda okviri, v katerih se nahajajo slike. Navzdol se končuje ta arhitektura v kapitelih in nizkih pilastrih, ki slone na volutnih konzolah.

Na slavlolu je kronogram: DeVorri aC pII CVLtores Mariani renoVarI feCere(1871)

Tudi prezbiterij je baročno novo obokan. Robovi pokriti z motivom rože iz štuka. Slike kot v ladji. Kapiteli, *vsprebit*, imajo bogate kapitole z angeljskimi glavicami in sadnimi obeski.

Vel. oltar zelo bogat, lesen z veliko glorio v atiki. V gornji dolgini milostna M. božja ruška. V kartušah je v atiki napis: A serVo tvo Stef. Jamnik pia Virgo Delfera sVsClpe hoC opVs. (1731)

Zelo lep križev pot iz 2. pol. 18. stol. V koloritu in nekaterih drugih potezah se napoveduje klasicizem.

Slike na temenu svoda: v prezbiteriju vnebovzetje M. božje. Po ladi: oznanenje vohod Marije v Tempelj. Rojstvo Marije.

Na robu svoda pa sami simboli nanašajoči se na Marijo. Začenši za oltarjem in na desno okrog.

Portal: Una patet. cunctis: Nec deficit ulli(vodometa s figuro) consumer ab
 igne(ptič na gori)Expedit ut valem(Elija na gorečem vozu)Post bella coronas
 (Smrt iz zvezan favn, na niem pa malo otroče segajoče po vencu)
 Exchidit nullum(dva putta ribiča)Dedit esurientibus escam(kruh na mizi, ~~zast~~
 Renovat mercenda iuventam(ptič leteč nad vodnjakom)Meritis aptantur honores
 (insignije na tronu pod baldahinom)fecundat refrigenti(ograja v sredi bogato
 cvetje)Hinc omnibus omnia dantur(angeli s rogkom obilja)Tandit iam libera sur-
 sum(ptič leti iz kletke).S Spes sola salutis(ladja na morju).

V lunetah: vnebohod Gospodov, sv.3. kralji, Vstajenje in Binkošti.

V laditi: ob slavaloku potem pa na desno: Hiuc deor.(sonce) Inde vigor(luna)
Hoc ego svave vehor(otrok na vozu na oblakih)Plena sibi ac aliis(mesec nad
zemljo)Turturio insomnit(Paseča žena v pokrajini zgoraj grlica)Et condito
svavio conditur(Putto pri čebelnaku)Hæc uni intendit soli(Žena sedeča v vrtu
ob n'i sončnice, žena kaže na sonce)O optate nuncia pacis(
mavrica na n'i žena)*Hæc temperatus (Znanečje device)*Hac visa fugiunt(Zvezda na nebu, zveri beže)Justas(zna
menj vege na nebu)Iras(znamenje leva - vse troje ena slika)Reservaverunt isti
ista(*devica* zaprta vrata v vrt, pred n'imi *v-stica*, zgoraj angelj, ki kaže nanje)

Occlusas portas (angel: z g rečim mečem odpira zaprta vrata) stigios sic lucer:
astur (prodaj mi plava hidra, zgoraj letec ptic) Hoc partu ditiona ucto (na
partu 16 prodaj mi plava hidra, zgoraj letec ptic) Hoc partu ditiona ucto (na

zemlji mrtvi ljudje. Zgoraj 2 roki iz oblakov, ena ima meč, druga olično veji-
co, angeli (u veže skup) Ut celer ascendit(angeli gre po stopnicah, zgoraj
božje oko) Ardet ab hoc solo(na b ar čnem podstavku srce v plamenih, roka iz
oblakov kaže nanj) Dant fulcra ^{boamici} uvamen(ange : privezuje trto) inclinata placet
(sklonjen klas nad katerega prihajajo ptivce) Ut flos intactus odorat(balu-
strada s cvetovi v vazi 2 putta segata po roži) V lunetah scene iz Marijine
zgodbe. V sev. stran. kapeli scene iz trpljenja gospodovega. Na drugi str. na-
daljevanje.

6 krasnih baročnih stran. oltarjev. Prva dva z lepimi baročnimi slikami. Priž-
nica s kipi Evangelistov in Jezusa na balustradi. Na strehi Bog oče. Na pil-
stih oličate slike lepih baročnih okvirov. Na epist. strani v prezbit. počenši
na desno: 1. Pogled na Ruše, 2. Jam septem ardent(sedemglavi svečnik) 3. In ho-
norem septem(Vel. duhovem žge jagnjeta, pod ogniščem goreče srce) 4. Seda ad
honorem octo(8 obeskov z letnicami od ustanovitve Ruš 1004) 5. Annus mirabilis
(cerkev velika procesija) 6. Pecavit aetatem(vel. duhoven žge 8 jagnjet) 7. ^{Tol}
sacclis firmata(cerkev na 8 stebrih) 8. Fulta septem(leviti neso skrinjo zaveze
k cerkvi) 9. Pro memoria septa(7 ^{obeskov}) 10. ^{Tol} sacclis illarsa(kralj speč v
postelji pod baldahinom) 11. Hac septem testantu(pred kraljem 7 devic)
Na eni izmed spovednic zanimiva votivna slika z 9 osebami v takratnih nošah
v pokrajini iz l. 1766. Zapuščena, večkrat pretrgana. Potreban popravlila. Tudi

nekatero potezo križevega pota, posebno 8.so odrgnjene.

Čep kor z lepimi orgliami s kipi anbeljev in ~ovida. Na balustradi scene nanaša očee se na zgodovino Ruš(7 čudeži)

Pod korom vdolane v hrbitišče klopi na obe strani razdeljenih 10 slik apostolov olie na les. Do pasu. Močne geste variacije, kakor je to temo zgrabil Durer.

Posebno učinkovit stavec s sulico v roki, ki čita, dalje sv. Andrej s križem, Janez s kelihom, Jakob popotnik, š eden s križem, eden s sekiro, eden ko čita Eden z neke vrste tesarksim kotom, eden z velikim klobukom in sulico, brezbradi z nožem. Sev. stran je mnogo bolj ohranjena kot južna. V tej sta zadnja dva skoro do polovice uničena(odrgnjena na barvah, naslednja dva več ali manj)

Velikost 45 x 68 cm. Slikarska tehnika velikpotezna, barv še niso uglasene po miljeu, slikan skozi in sk z brez kontur. Čas postanka bržkone čes okvirov, ki spada v 1.pol. oz. zač.18.stol. Po pojmovanju in tehniki popolnom v okviru one barčne slikarice, ki je pri nas nastala, posebno pod benečanskim vplivom(Andrej iz Spodnjega Doliča in cela vrsta na Stajerskem in Kranjskem) Pri juž. stran. kapeli je ohranjen še en manjši gotski portal, bogato oblikovan in profiliran kot veliki in istotako močno šilast. Zrela gotika.

Stele, XXII, 14.8.1923, str.51 - 57.

Vogl Johann Chr. slikar iz Graza je naslikal l.1721 freske v cerkvi.

J.Wastler: Kunst. Lex. str.177.

Str. oltar sv. ~~Lukasa~~ Jožefa. V atiki slika oval, pl.o. ml. Strauss, slika sv. Lukeža. Luka sedi odet čez rame s krznom, rdeča s krznim podšita čepica na glavi. Sedi obrnjen pol proti svoji desni. Ob njem spodaj na levi vol, na desni plava angelska glavica, nad njo pa je dovršena slika, na katero se opira Lukova desna s peresom v roki. Z levo drži paleto in čopič in vso slikarsko pripravo z naslonilno palico.

Slika Marije predstavlja kopijo tistega bizant. originala iz Rima, ki je bil v baroku pri nas najbolj češčen. Desna Marijina počiva z dlanjo notri obrnjena na prsih, z levico, ki je znatno grabeča, ker drži rob plašča obrnjena navzdol, drži dete, ki z desno blagoslavlja, v levi pa drži knjigo.

Zupni arhiv

Stele, CXXV, 8.3.1939, str. 36 - 37.

Notata restensia ex antiquissimis documentis desumptu et varijs fide humana dignis, autographia synoptice descripte L.102. Shoy Joannes Jacobus Marb: statuarius Graecii famosus (1701)

L48. Vogl Bernardus et Ioannes Chrysostomus fratres Graec. Pictores (1677) 36
36 Trost Andreas Graec. subinde celebris Iconographus (1670)

105 Nogarina Daniel

Dionysius foro*j*aliensis Pictor (1702)

Pachmayr Joannes Leopoldes Pettov: Pictor (1702)

III: Narcis Ferdinandus Marb. Pictor. ~~Lacari~~ (1704)

120 (1708) Holzinger Mauritius Antonius Clafurt. pictor

126 (1710) Trost Joannes Bapt. Graecensis Iconographus

127 (1711) Kalb Sylvester Eibeswaldensis Pictor seu *deaurator* altarium

127 (1711) Pachmayr Sigismundus Pettow. Pictor

129 (1712) Joannes Georgius Marburgensis pictor

1730: In autumno anni huius per Valentinum Karcher pictorem Clagenfurtensem deauratum fuit Majus Altare

168 (1736) Praeterea erectus fuit novum thronus in medio eccliae a Christophoro Rudolpho Statuario Clagenfurtense factus. Item *duo* lateralialia altaria per

eundem Statuarium facta, Icones 4 depinxit Ioannes Michael Strauss Pictor Slavograecensis.

Thronum deauravit Jes Valentinus Kärcher pictor Clagenfurt, lateralibus vero 2 Altaria deauravit Ioēs Georgius Pirkher Pictor in Civitate S:Viti.

1746 Per Ioanne Bptm Cachon pictorem deauratum fuit Altare S.Dismae Latromi polnitentis.

1648(str.10) Trost Andreas Antonius Nobilis graec. Iconographus

1650(12) Shneichner Ioannes Adamus Cilliensis aeri=fusor *nobilis*.

1651(14) Pillich Blasius Rast:Subinde Mgr̄ artis murariae.

1656(19) Shartinger Sebastianus Pettoviensis Pictor.

1758o21) Germ Josephus Rastensis dein Picotr

1670(35) Merz Antonius Nobilis Ernhausensis subinde pictor.

1670(36) Trost Andreas Graec. Subinde celebris Iconographus.

1671(37) SartoriJrēs Andreas Cilliensis fusor aerin

1673(40) Hankh Vitus Georgius Nobili graec. subinde celebris pictor

1677(47) Drolz Joannes Michael Saxenfeldensis Picotr

1690(70) Hankh Vitus Georgius nobilis Graecensis subinde pictor.

1690(70) Quadrio Josephus Antonius nobilis venetus Dein stucatorius Mgr̄.

147(1720) Dein 2.Jan. matrimonio ad Aram Cratiossae pictus est D.Josephus Anshauerin qui in clientaris tesseram amoris annulos obtulerunt.

1693(76) Vogl Joannes Bernardus Nobilis Graec.Pictor

1697(88) Reiss Franciscus Josephus Marb. statuarus.

1711 Hoffer Joseph. Marburg. Murarius celebris.

V str. kapeli na žen.strani krasen poznogotski krucifiks, nova letnica. Poroča da je najden l.1522.

Stele, CXXVI, 2.4.1937, str.12-15.

Kraj Ruše(Ruaste) se omenja v listinah l.1091(str.364) V tem času še ni govora o kakšni cerkvi.

L.1545 je bila c.v. Rušah še filiala župnije v Limbušu

L.1638 je bil tu upostavljen vikariat(str.365).

Župna c.erkev:Kdaj je bila c. zgrajena se ne ve točno. Eni omenjajo l.905 ko sta zakonca Weissegg postavila c. na mesto, kjer je preje stala "arijin kapela(str.368)

Drugi navajajo l.1004, opirajoč se na kronogram nad zap.str. portalom cerkve: Aeterni Maria Regina Regni.

V Faaler urbarju iz l.1638 se navaja ~~slučajno, da se v urbarju iz leta 1638 omenja leto 1004 kot leto zgraditve cerkve. Mogoče?~~ ^{Küch.}

Arhiv v st. Paulu pa navaja sledeče: " Unter dem Abte Conrad Neuhauser (1358-1391) wurde 1387 templum nobile D.D.Virginis erbaut per parochianos subditos Monasterii St.Pauli in pago Raest partim ex propriis, partim ex Monasterii contributionibus." (iz 369.)

L.1675 je bil postavljen v c. oltar sv. Florijana

L.1676 zgrajena križeva kapela

L.1677 adaptirano pritličje zvonika v svrhe zakristije

L.1680 zgrajena kapela "atris Dolorisae.

L.1682 kapela sv. Florijana

L.1692 so predstavili prižnico, ki je bila narejena l.1678, na epist.stran.

L.1697 zgrajena kapela sv. Disma

L.1710 so odstranili stari obok v prezbiteriju in naredili novega.

L.1713 so blagoslovili 8 novih oltarjev

L.1714 dobila c. Dismov zvon

L.1721 odstranili stari cerkveni obok in postavili novega(zidarski mojster Blas Pillich iz Ruš). Štukaturna dela naredil Peter Zaar, freske Johann Johann Gryssost. Vogl iz ~~iz~~ rojen v Grazu, živel v Rušah. Pri teh prezidavah je propadlo veliko spominskih plošč. Tedaj so bila tudi prezidana

gotska okna.

L.1728 je bil narejen vel. oltar v Grazu, izdelek mizarja Bernharda Vögerl in kiparja Jakoba Schoya, pozlatil pa ga je l.1730 Valentin Kracher iz ~~Keljak~~Celovca.

L.1731 je dobila c. nove ~~travnice~~ klopi.

L.1736 postavljen nov tron v sredi cerkve. Christopher Rudolf iz Celovca je naredil dvoje novih str. oltarjev, Michael Strauss iz Slov. Gradca pa je naredil zanje oltarne slike(4).

L.1738 nov oltar sv. Disma

L.1779 je cerkev pogorela. Uničeni so bili tudi zvonovi. Cerkev so postopoma popravljali, med l.1870 - 71 so ~~popravljali~~ restavrirali oltarje in prižnico.

V cerkvi, ki ima mnogo grobov je po mrliški knjigi pokopanih mnogo ljudi (seznam str.373)

Župnijske knjige:starejši protokoli so ob požaru zgoreli.Ohranilo se je rojstna knjiga od l.1750, poročna od l.1691 in mrliška od l.1691.

Ign.Orožen:Das Bisthum und die Diözese Lavant, l.teil.l.1875, str. 364 -387.

Der Schönberger Kelch steht als gothisches Gefäss in Steiermark in oberster Linie höchstens Ranges; er hat nur einen Rivalen im Lande: den Kelch von Maria Rast. Die Ausstattung dieses letzteren ist ungemein reich; Einmal ist ^{edel}dabei ausgeschlossen. Pretios ist besonders der Knauf, der ganz als Architectur gebildet, mit Heiligen-Statuetten (Maria, Christophorus, Barbara, Margaretha, Katharina, Ursula) erfüllt ist. Auch am Fusse finden sich aufgelegte Bilder Mariens und der hh. Barbara und Ursula. Am üppigen Laubwerke des Korbes sind Türkisen und Rubinen angebracht.

Das Profil dieses Kelches ist edel, alles an ihm zart und reizend gearbeitet. Ich wüsste nicht, ob er vor dem Schönberger nicht die erste Stelle behauptete.

Von der culturhistorischen Ausstellung zu Graz, - Der Kirchenschmuck, 1883, XIV Jahrgang, Nr. 9, str. 122, slika str. 123.

Poleg že mnogih podatkov v teh ekscerptih, najdemo v "Drobtinica" še sledeče :

Na naslovni strani je podoba Matere Božje z napisom:

Prava podoba 800 let starega kipa

Matere Božje v Rušah

na Štajerskem

1865.

/desno spodaj L. Möglich 1862/

Druck v. A. Kilsmann in Graz.

/str. 190/ oltar sv. Dizma je napravil Kristof Rudolf l. 1738. na stroške Stefana Jamnika.

/str. 191/..... "razun mnogih obljubnih podob, darovanih v hvaležni spomin srečnega ozdravljenja in rešenja iz raznih nesreč, visi ob stebrih ednajstero simboličnih kipov, na katerih se v podobah kaže številki 7 in 8, kar na slovesnost sedme in oseme stoletnice tukajšnje cerkve kaže".

/str. 191, 192/ ... "Sosebna znamenitost, ki se redko v naših krajih najde, je cerkveni obok (velb). Oko si nemore zadosti nagledati premnogih kraž, slikarij in malarij.

Nad mnogibnim bogatim obrobom, s katerim je poveršina sten prepasana in prejšnje visoke okna pretergane, se obok na mnogih krajih vboknjen k višku povzdiguje, ves pokrit s slikarijami na mokro podelanimi.

V njih se predstavlja Jezusovo in Marijino življene, kakor nad korom : Marijino spočetje, nje poimenovanje po angelih z nebes, rojstvo; v sredini cerkve: nje darovanje, zaročenje, oznanovanje, obiskovanje i.t.d. in nad velikim altarjem nje vnebovzetje. Okoli tih malarij je razpeljal umetnik 3'

emblemov ali podob v pomembah, ki so nauka polne; predstavljajo večidel Marijine čednosti in njeno mogočnost. Skusil jih bom nekoliko razložiti. - Nad velikimi vratni je viditi žena, ki edina zaklenjene duri ječe odpira; ali ne kaže to na Marijo, ktero z besedo "vrata nebeške" pozdravljamo? Dalje se vidi zmaj s sedmerimi glavami, nad katerim ptica svobodno v zraku plava; nasproti pa nad imenom Marije juterna danica, pri ktere prikazni bežijo zveri in ponočne ptice v svoje zakotje. Ali ne kaže to ~~pa~~ tako lepo Marije čistega spočetja, ki je bilo mila jeterna zarja pregrešnemu svetu? Zraven njenega rojstva ste namalani dve ~~fx~~ roki, zmed katerih ena derži meč, druga vejico miru, in majhno dete zavezuje skupej meč in vejico. S tem je očevidno razjasnjeno, da je Marija božjega Sinu rodila, po katerem ste se začele pravica in milost božja sprijaznovati. Okoli njenega darovanja zapažiš otročiča, ki se željno od stopnice do stopnice više spravlja; solnčno rožo vedno k sloncu obrnjeno; altar z gorečim srcem in nasproti otroka, ki pri bučelnjaku stoji, in s perstom na podobo Marijinega darovanja kaže. Te podobice nam naznanjajo Marijino čast in svetost. Urno je stopača od kreposti do kreposti, zvesta milosti božji; zato gleda tako ljubeznivo božje oko na otroka, ki viši in viši po stopnicah mavzgor se spenja. - Kakor solnčna roža proti solncu, tako je prečista duša Mariina vedno po Jezusu, solncu pravice, se ozirala. - Serce goreče na altarji kaže čisto ljubezen serca Mariinega, ktereга posytna ljubezen nikoli oskrunila ni. - Kakor bučelnjak hranjuje sladko sterč; tako je Marija posodva vse pravice, ker je polna milosti. - Nad njenim zaročanjem je predstavljen fantič, ki z grozdom obložen ters k trevesu privezuje; kar naznanja podporo, ktera je bila po božji volji Mariji po sv. Jožefu, izvoljenemu ženinu dana. Poleg njenega oznanovanja se vidi na eni strani prileteti ptica, ki sede na poln, pripognjen klas, zaničuje klase ravne, pa puhle; kar nas tako lepo uči, da je Marija po svoji ponižnosti Bogu toliko dopadla, in med vsemi drugimi izvoljena bila za mater božjega Sina. - Na drugi strani podobe oznanjenja Mariinega vidi se polni mesec, kako sije nad zemljo v nočno temo zavito, kar pomenja, da je Marija vse milosti od Boga prijela, kakor luna tudi od

solнца svojo luč dobiva; in da je čista Dēvica ttenaeknohne milosti v prid pregrešnega, v temo neverstva zakopanega sveta, zadobila. Nad velikim altarjem krog njenega vnebovzetja zagledaš Elija na gorečem vozu; ptico z odpertega katiča zleteti; tiča fenisa, ki se preroben iz ognja vzdiguje, kar sve opominja na Marijino toliko zaželjeno smert in vnebovzetje z dušo in telesom. Slednjič vidiš barko na morji; podobo žene, ki v vetru stoji in kateri iz glave in rok studenci tečejo vert močeči; celo navzadi pa tempelj vsem odpert. Ni li Marija edino upanje rešenja na nevarnem morju grešnega življenja; pravi vodotok božjih milosti in edino tolažljivo zavetje v vsih nadlogah in britkostih? - Živa vera in gorečnost do Mārije je nekdanjim malarjem dajala prelepih misel, po katerih so umeli skrivnosti Mariine v pomenljivih podobah predpostavljati. Z belimi iz mavca (gipsa) napravljenimi in na žolto steno prilepljenimi cvetlicami ali arabeskami in enakimi angelskimi in drugimi podobami so vse te malarije obdane in ves obok ž njimi preprežen, kar mu posebno lepoto in dragocenost daje. S temi kražami je bil obok nad cerkvijo prevlečen po Petru Caru, izmalan po Janezu Vogelnu, in sezidan po domačem zidarju Pilihu leta 1721; sprednji nad duhovnišem je bil pa postavljen 1710 ob času za Mariino čast toliko vnetega Štefana Jamnika....."

/str. 193/ "Prejšnja prižnica, napravljena l. 1678. je stala več let na možki strani; l. 1724. se je umaknila zdajni novi, ki drugoč stoji na ženski strani in je dar pridnega sosēda lembaškega farmeštra Pavla Černegoja, Vklusno narejen je tudi kor s prijaznimi orglami vred. Leta 1677 je bil povekšan; malarije na njegovi ograji predstavljajo rešitve iz mnogoterih nesreč.....

..... Zdajne orgle so delo celjskega orglarja Janeza Janžeka in so bile l. 1755 dogotovljene in pozlačene. Krasna Davidova in dve angelski podobi zaljšajo jih zunanjo stavbo, in dasiravno imajo samo 13 spremenov, vendar ~~del~~ delajo svojemu mojstru čast, ker so se do zdaj še dobro ohranile in že marsikatero pohvalo od zvedencev na orglah prejele. "

/str. 196/ "Letopis govori o deveterih, ki so z pomočjo ruške Marije

bili srečno turške ječe in sužnosti rešeni. Prinesli so seboj turške okove in jih tu v vedni spomin Mariine milosti ob stene obesli sllze veselja in hvaležnosti prelivaje..... leta 1696 prinese sem Peter žl. Weufler banderjaš turško svilnato z zlatom vdeleno bandero, katero po pripuščanju viših tej cerkvi daruje."

str. 198 "premudno in preobširno bi bilo, ako bi.... naštevati vse bogate in ~~skiki~~ obilne darove v hvaležni spomin poklonjene; zadosti naj bode, če povemo, da se razun mnogih darovanih srebrnih serc, kron, svetnic, v kroniki najde zapisanih šestero srebrnih kelihov, dvoje srebrnih monštranc, nad 40 zlatih zaročnih perstanov..... Navada je bila tudi poprej, Mariino podobo občlačiti; in v ta namen je bilo podarjenih več dragih z zlatnino in srebernino vdelenih oblek....."

/str. 205/ "Luka Jamnik 1676, rojeni v Rušah l. 1647, um. 25.V.1698
(op. od tega leta do smrti bil župnik v

Rušah/
...^{Pa} Prav za prav zaslužijo ta pobožni, za Mariino čast vneti, za povzdigo šol neutrudljivi gospod, ime očeta Rušancev in učeče mladeži in prenovitelja cerkve. Za njih čas so bile prizidane vse štiri stranske kapele, spodnji del zvonika v žagreb spremenjen, altarja sv. Jožefa in sv. Ane pozlačena, nova predižnica, orgle, spovednice in stoli pripravljeni, kor poveišan, cerkev od zunaj ponovljena in znotraj zmalana; pristavljena je bila tudi l. 1685 tik cerkve na zgornji strani nova kaplanija in l. 1689 nov farovž....."

Mat. Vurcer: Ruše, starodavna božja pot in nekdaž učenost zibela.

- Drobotnice za leto 1865-1866, leto XIX, 1866, str. 185 - 211.

Postavljena 1.1719. *e v zelo slabem stanju.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 1. 1875, 1.Teil.
str.378.

RUŠE - pokopališka kapeha trpečega Kr.

Stoji izven vasi. Je kar dovolj prostorna in je bila zgrajena l.1809.

Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese -avant, 1. Teil, l.187
str.378.

RUŠE - Križeva kapela pri steklarni Oberlembach.

1.

Je to lesena kapela, postavljena za nemške steklarje.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 1.1875, str.37